

Cirkulärnr: 1995:19
Diariernr: 1995/0074
Handläggare: Helena Milton, Lena Thalin
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 1995-01-11
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans
Rubrik: Budgetpropositionen 1994/95:100

Finanssektionen
Helena Milton,
Lena Thalin, EJ

1995-01-11

Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans

Budgetpropositionen 1994/95:100

I budgetpropositionen tar regeringen mycket kortfattat upp de kommunal-ekonomiskall frågorna. De förslag som direkt eller indirekt påverkar kommunerna, redovisas nedan. Regeringens samlade bedömning av kommunernas ekonomi och förslag till nytt statsbidrags- och utjämningsystem samt förslag till ekonomiska regleringar presenteras i kompletteringspropositionen i april 1995.

Regeringen räknar med att konsumtionsvolymen minskar med 1 procent för hela kommunsektorn både för år 1995 och 1996. *Kommunförbundet gör samma preliminära bedömning för år 1995.*

Regeringen beräknar att de skattefinansierade intäkterna, skatter och statsbidrag, faller under budgetperioden till knappt 20 procent av BNP. Trots att kommunerna drar ned sina utgifter sker, enligt regeringens bedömning, inte det i samma takt med inkomstutvecklingen varför kommunerna får ett försämrat sparande under prognosperioden.

Kommunerna bör enligt regeringen vara ytterst återhållsamma med skattehöjningar. Höjda kommunalskatter skärper den samlade beskattningen av arbete, vilket sänker hushållens köpkraft och försvårar saneringen av statsfinanserna. Regeringen kommer att följa utvecklingen av kommunalskatterna och väga in denna vid bedömningen av kommunernas finansiella utrymme. Arbetet med kostnadsanpassning måste fortsätta säger regeringen.

Statsbidrag och finansieringsprincipen

Kommunsektorn kan tills vidare räkna med nominellt oförändrat statsbidrag. Framöver kan det dock inte uteslutas att bidragen kan behöva minskas till följd av det statsfinansiella läget.

Regeringen uttalar att ansvarsfördelningen mellan staten och kommunsektorn måste vara klar och att tillämpningen av finansieringsprincipen måste vara tydlig och öppen. Förändringar som påverkar det kommunala skatteunderlaget skall dock inte regleras enligt finansieringsprincipen. Dessa skall istället beaktas i samband med bedömningen av det skattefinansierade utrymmet för kommunsektorn.

Svenska Kommunförbundet har vid flera tillfällen uppösktat regering och riksdag om finansieringsprincipens tillämpning. Förbundet anser att principen inte efterlevts fullt ut.

Ansvar, uppföljning och utvärdering

Från den 1 januari 1995 har Finansdepartementet ansvar för de kommunala frågorna, som tidigare legat inom Civildepartementets område. Det gäller frågor om kommunal ekonomi och lagstiftning, indelningsfrågor samt utvecklingsfrågor.

Under våren 1995 kommer regeringen att för riksdagen redovisa en samlad bild av den kommunala verksamhetens resultat och kvalitet i relation till nationella mål. Denna redovisning kommer att utgöras en del av underlaget för bedömningen av finansiella utrymmet.

Under de senaste åren har stora förändringar skett i sättet att styra och organisera den kommunala verksamheten. Den 22 december 1994 beslutade regeringen att tillsätta en parlamentarisk kommitté, med uppdrag att göra en samlad uppföljning och utvärdering av de reformer och omfattande förändringar som har skett i kommunernas organisation och verksamhetsformer. Kommittén skall också lämna förslag till åtgärder som ökar medborgarnas möjligheter att utöva ett inflytande över det fortsatta förnyelsearbetet. Uppdraget skall vara avslutat senast den 1 juli 1996.

Avtalspensioner

År 1991 överfördes skolledare och lärare till kommunalt reglerade tjänster. Samtidigt skulle staten ge kostnadsersättning för deras pensioner. Inledningsvis skulle staten ersätta de faktiska utbetalningarna och från budgetåret 1994/95, eller annan tidpunkt fann lämplig, skulle bidragen generaliseras och ingå i sektorsbidraget i skolan. I avvaktan på en permanent lösning som tar hänsyn till det generella bidragssystemet skall staten fortsätta med direkta utbetalningar.

Förändringar i transfereringssystemen

Besparingarna inom socialförsäkringssystemen budgetåret 1995/96 fördelas mellan förmånerna för sjukvård, pensioner och familjepolitik. Fr o m år 1997 föreslås besparingar även i sjukförsäkringen. Den föreslagna sänkta ersättningsnivån inom nedan redovisade områden påverkar det kommunala skatteunderlaget. *Kommunförbundet förutsätter att dessa för kommunerna minskade intäkter/ökade kostnader beaktas och compensation sker enligt finansieringsprincipen.*

Föreslagna förändringar:

- minskningar av basbeloppet för folkpensionsförmån för gift pensionär och förtidspensionärer
- förändringar i beräkningen av det särskilda grundavdraget för pensionärer
- fr o m 1997 enhetliga ersättningsnivåer på 75 procent inom sjuk- och föräldraförsäkringen. Karensdagen i sjukförsäkringen föreslås avskaffas och ersättning för långtidssjuka höjs.

Utbetalningstidpunkterna förskjuts för i stort sett alla bidrag.

Utbildning

Den minsta garanterade undervisningstiden i gymnasieskolan minskas med 30 timmar för de elever som börjar gymnasieskolan efter den 1 juli 1995. Det kommunala utjämningsbidraget minskas därför med 62 miljoner kronor budgetåret 1995/96 (41 miljoner för kalenderåret 1996), 82 miljoner budgetåret 1997 och 125 miljoner budgetåret 1998.

Den ersättning hemkommunen betalar till staten för elever i specialskolan höjs från 51 000 kronor per elev och läsår till 75 000 kronor. Det kommunala utjämningsbidraget ökas därför med 25,3 miljoner budgetåret 1995/96 (16,9 miljoner per kalenderår).

Fr o m. läsåret 1996/97 betalar hemkommunen samma interkommunala ersättning för elever i riksiddrottsgymnasium som för övriga elever. Finansieringen av specialidrottsverksamheten inom riksiddrottsgymnasierna överförs till staten. Det kommunala utjämningsbidraget minskas därför med 18 miljoner kronor budgetåret 1995/96 (36 miljoner per kalenderår).

Enligt tidigare riksdagsbeslut skall bidrag till fristående särskolor fr o m. den 1 januari 1996 betalas av elevens hemkommun. Det kommunala utjämningsbidraget ökas därför med 12,5 miljoner kronor budgetåret 1995/96.

För läsåret 1995/96 avsätts medel till extra statsbidrag av arbetsmarknads-skäl motsvarande 16 000 platser i gymnasieskolan för "gymnasieskolans tredje år", för ungdomar upp till 20 år. Dessutom föreslås 42 500 platser på komvux varav 17 000 platser för "gymnasieskolans tredje år" för ungdomar över 20 år.

Detaljerad information ges i cirkulär 1995:10 "Skolan i budgetpropositionen".

Arbetsmarknad

I budgetpropositionen presenterar regeringen ett handlingsprogram mot arbetslöshet med cirka 50 förslag. Programmet förutsätter en bred samverkan och bygger på gemensamma ansträngningar. Regeringen bedömer att de arbetslösa skall få arbete, utbildning eller arbetsmarknadspolitisk åtgärd senast efter fyra månaders arbetslöshet.

Regeringen konstaterar att kommunerna liksom övriga parter på arbetsmarknaden bidra med ansvarsfulla och långsiktiga löneavtal som stabiliserar ekonomi, ökar tillväxten och därmed skapar ny sysselsättning. Kommunerna måste också bidra med insatser som tar sikte på att ge den reguljära utbildningen det extra tillskott som krävs för att ge arbetslösa en chans till ny start.

Följande förslag berör kommunerna mer direkt:

Nytt anställningsstöd

Arbetsgivare i näringslivet (inklusive offentliga bolag och affärsverk) får reduktion av socialavgifterna med upp till 6 000 kronor per månad i tolv månader. Stödet avser tillsvidareanställning av personer som varit registrerat arbetslösa (öppet eller i åtgärder) samt anvisats av arbetsförmedlingen. Stödet kan omfatta personer som anställdes under perioden 1 januari - 30 juni 1995. Stödet ersätter det tidigare anställningsstödet (GAS) och beräknas totalt omfatta cirka 110 000 personer. Förslag om det nya anställningsstödet föreläggs riksdagen i särskild proposition i början av år 1995.

Förbättrade regler för utbildningsvikariaten

Regeringen föreslår en höjning av avdraget för vikare till 500 kronor per dag. Det maximala avdraget för utbildningskostnaden höjs till högst 40 000 kronor per utbildad.

Ungdomsåtgärder

Regeringens mål är att alla arbetslösa ungdomar under 25 år skall vara i arbete, utbildning eller aktiv arbetsmarknads politisk åtgärd inom 100 dagars arbetslöshet.

Regeringen vill att kommunerna skall ges ansvar för arbetslösa ungdomar upp till och med vårterminen det år de fyller 20 år. Förhandlingar i denna fråga pågår mellan regeringen och Svenska Kommunförbundet. Förbundets ambition är att åstadkomma en konstruktiv lösning utan nya regleringar och utan nya övervältringskostnader på kommunerna. Regeringen återkommer med speciell proposition under våren.

Datortek skall införas i samtliga kommuner. Datortek innebär att arbetslösa ungdomar i åldern 20-24 år under en tremånaders period får lära sig att arbeta med moderna datorprogram. Kommunerna föreslås vara huvudmän och svara för lokalkostnader o dyl. Staten skall ansvara för persondatorer, programvaror, m m. Arbetslösa i beredskapsarbete skall fungera som lärare. Detta skall ge i genomsnitt 30 000 studieplatser.

Ungdomsintroduktion är en ny åtgärd från och med den 1 januari 1995 för ungdomar i åldern 20–24 år. Den är avsedd att vara en åtgärd för ungdomar som inte lyckats få arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Den består av högst fyra månaders praktik med utbildningsbidrag och minst sex månaders anställning hos samme arbetsgivare. För budgetåret 1995/96 har regeringen räknat med 24 000 ungdomar i ungdomsintroduktion per månad och 26 000 ungdomar under 20 år som bör omfattas av det kommunala ansvaret.

Övriga åtgärder

För att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden föreslås att AMS får använda en viss del av medlen för arbetsmarknadsutbildning till projektverksamhet inom området.

För att minska arbetslösheten i byggbranschen föreslås en 30-procentigt bidrag för att förbättra inomhusklimatet i skolor och daghem.

Flyktingfrågor

125 miljoner kronor har avsatts för särskilda insatser i invandrartäta stadsområden. Syftet med insatserna bör vara att stärka kompetensen och öka arbetskraftsdeltagandet bland de boende i dessa områden samt att konkret bidra till en god social utveckling och förhindra utanförskap. Det nya anslaget finansieras genom en omfördelning från anslaget för ersättning till kommunerna för flyktingmottagandet, där i första hand Invandrarverkets medel för ersättning av extraordinära kostnader minskas.

Schablonersättningen höjs fr o m den 1 januari 1995 från 144 200 till 147 200 kronor för vuxna och från 88 400 till 90 300 kronor för barn under 16 år.

Ersättning för äldre och handikappade flyktingar som inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande eller annat sätt bli självförsörjande i åldersgruppen 55–60 år, har ersättning för de faktiska kostnaderna för socialbidrag lämnats. Denna typ av ersättning bör lämnas även för flyktingar mottagna år 1995.

Miljöfrågor

Regeringen anser att det lokala miljöarbetet är av stor betydelse. En markanvändningspolitik för en långsiktigt hållbar utveckling skall utvecklas och regeringen avser att lägga särskild vikt vid en hållbar utveckling av städer och tätorter, bl a genom att miljön får en starkare roll i den kommunala översiktsplaneringen.

Ett särskilt investeringsbidrag för främjande av omställning i ekologiskt hållbar riktning skall kunna utgå till näringsliv och kommuner. Stödet bör täcka upp till 30 procent av de merkostnader som följer av att investeringar motiveras med en omställning i ekologiskt hållbar riktning. Exempel på områden kan vara avfallshanteringssystem, alternativa avloppshanteringssystem och miljöanpassad trafik. Investeringarna som bör vara på minst 10 miljoner kro-

nor bör påbörjas 1995. Beslut fattas av en delegation knuten till Naturvårdsverket

Kommunikationer

Regeringen anser att det nu är tid att förbereda ett nytt trafikpolitiskt beslut 1998 som bör utvidgas till att omfatta även informationsteknik. En parlamentarisk kommitté kommer att tillsättas för att utarbeta ett samlat förslag om kommunikationspolitiken.

En minskning av det statliga bidraget till kommunala flygplatser i skogslännen föreslås med en återgång till den tidigare nivån 15 mkr.

Vidare föreslår regeringen att det statliga bidraget till drift och byggande av enskilda vägar sänks från 657 till 329 mkr och att förhandlingar upptas med Svenska Kommunförbundet rörande överföring av medlen till kommunerna.

Handikappreformens konsekvenser för kommunerna

För året 1 juni 1995 till 1 juli 1996 beräknar staten kostnaden för statlig assistansersättning enligt lagen om assistansersättning (LASS) till 3 808 mkr. Detta är cirka 1,4 mdkr kr mer än vad denna del av handikappreformen ursprungligen bedömdes kosta för staten; 3 808 mkr motsvarar knappt 7 000 personer. Det är också det antal personer som Svenska Kommunförbundet bedömer att försäkringskassorna måste avlasta kommunerna med för att den tidigare indragningen från kommunerna på 1 730 mkr skall vara neutral. Vid årsskiftet hade antalet löpande beslut i försäkringskassorna ökat till 4 200 personer.

Frågor om detta cirkulär besvaras förutom av undertecknad i första hand av Britta Hagberg tfn 08-772 42 56, Helena Milton tfn 08-772 42 12 och Lena Thalin tfn 08-772 41 08. Ni kan också vända er till övriga medarbetare på finanssektionen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Karin Rudebeck